

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Faisala Husseinho a Davida Hipšra v právní věci žalobce: **E. N. Y. A. K.**, zastoupen JUDr. Hugem Körblem, advokátem se sídlem Hybernská 1007/20, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 A 24/2024-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 19. 3. 2024 na Velvyslanectví České republiky v Akkře žádost o udělení dlouhodobého víza za účelem studia. K žádosti doložil potvrzení o přijetí ke studiu navazujícího magisterského programu *Conflict and Democracy Studies* na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity ze dne 30. 1. 2024. Tento program se vyučuje v anglickém jazyce. Předpokládaná doba studia byla od 1. 9. 2024 do 31. 7. 2026. Dne 25. 4. 2024 velvyslanectví provedlo se žalobcem pohovor. Rozhodnutím ze dne 17. 5. 2024 Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky žalobce informovalo o neudělení víza z důvodu podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ministerstvo mělo za to, že se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů nepodařilo *ověřit údaje uvedené v žádosti* o dlouhodobé vízum, týkající se účelu pobytu žalobce na území České republiky. Podle ministerstva žalobce sice splnil všechny formální

podmínky pro udělení víza, nedokázal ale přesvědčivě vysvětlit důvody, pro které o vízum žádá.

[2] Žalobce požádal o nové posouzení důvodů neudělení víza. Žalovaná dne 29. 8. 2024 pod č. j. MV-108179-4/SO-2024, této žádosti nevyhověla, protože shledala, že je zde důvod pro neudělení dlouhodobého víza za účelem studia podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalovaná uvedla, že žadatel o vízum by kromě splnění povinných formálních náležitostí měl již v době podání žádosti o vízum disponovat dostatečnými znalostmi týkajícími se účelu pobytu. Musí zejména (1) dokázat poskytnout konkrétní informace o náplni studia, jeho průběhu, zakončení a budoucím využití (tj. musí podrobně znát podmínky a průběh studia). Dále musí (2) znát na potřebné úrovni jazyk, v němž se bude studium realizovat. A měl by (3) též umět objasnit volbu země (tj. vědět konkrétně, proč si vybral ke studiu Českou republiku), vzdělávací instituce a studijního programu. Kromě toho by měl (4) uvěřitelně vysvětlit motivaci ke zvolenému studiu a jeho budoucí využití ve svém životě. Na základě těchto znalostí lze hodnotit plnění budoucího účelu pobytu a vyloučit tím riziko zneužití víza. Podle žalované ale žalobce neměl k dispozici dostatečné informace o zamýšleném účelu pobytu. S ohledem na obsah jeho výpovědi u pohovoru není jeho záměr studovat v Česku věrohodný. Žalobce neměl dostatečné informace o budoucím pobytu na území. Nezvládl ani konkrétně a přesvědčivě vysvětlit, proč se rozhodl studovat v Česku a na dané vysoké škole či proč nemá zájem o studium v domovské zemi. Rovněž neuvedl relevantní skutečnosti týkající se samotného studia a motivace k němu. Žádost o dlouhodobé vízum je tak podle žalované pouze formální záminkou pro získání dlouhodobého pobytového oprávnění v Česku. Jsou zde pochybnosti o skutečném a vážném zájmu žalobce plnit tvrzený účel pobytu. Svůj úmysl studovat v průběhu řízení dostatečně a bez pochybností neprokázal.

[3] Žalovaná odkázala na čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair („studijní směrnice“). Toto ustanovení umožňuje zamítnout žádost mimo jiné v případě, že členský stát má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že by státní příslušník třetí země v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí. Správní orgány však podle judikatury nemají povinnost zjišťovat konkrétní skutečnosti, tj. za jakým konkrétním účelem hodlá cizinec pobyt zneužít. Žalovaná má za to, že pokud zde jsou objektivní důvody k domněnce o možném zneužití víza, pak lze rozhodnout o jeho neudělení podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

[4] Krajský soud nejprve konstatoval, že důvody uváděné žalovanou materiálně odpovídají spíše důvodům uvedeným v § 56 odst. 1 písm. h) než v § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Bylo by však formalistické zrušit rozhodnutí žalované, pokud by se pouze změnilo jedno písmeno ve výroku rozhodnutí, zatímco výsledek by zůstal stejný, tj. žalobce by vízum nedostal. Krajský soud se proto dále zaměřil na to, zda v případě žalobce skutečně existovaly důkazy nebo závažné a objektivní důvody domnívat se, že hodlá zneužít vízum k jinému účelu. A dospěl k závěru, že jedinou skutečností, která v případě žalobce může u správních orgánů vyvolávat legitimní pochybnosti o upřímnosti úmyslu žalobce v Česku studovat, jsou jeho povrchní znalosti světových konfliktů. To však podle krajského soudu bez dalšího nelze považovat za *závažný a objektivní důvod* k domněnce, že žalobce

pokračování

hodlá vízum zneužít k jinému účelu. K tomu by musela přistoupit další závažná skutková zjištění, která však soud v této věci nenalezl. Ze studijní směrnice plyne, že na udělení pobytového oprávnění za účelem studia existuje právní nárok. Jestliže stát hodlá cizinci tento nárok odeprít, musí k tomu mít skutečně přesvědčivé důvody. Závěr o možném budoucím zneužití pobytového oprávnění k plnění jiného účelu musí z obsahu správního spisu (většinou právě z obsahu pohovoru s žadatelem) zřetelně plynout. Pokud z něj naopak plynou skutečnosti, které jsou s tímto závěrem v rozporu, nelze je zamlčet. Je úkolem správních orgánů, aby se s nimi v odůvodnění svých rozhodnutí řádně vypořádaly a zdůvodnily, proč i přesto mají za to, že domněnka zneužití ob stojí. V případě žalobce přitom podle krajského soudu takové skutečnosti existují a svým významem převáží ty, o které správní orgány opírají svůj závěr o zneužití víza. Krajský soud uzavřel, že ač měla žalovaná motivaci žalobce ke studiu za spornou, tak neodstranila důkazní deficit a nepodařilo se jí opatřit dostatečné důkazy ani závažné a objektivní důvody pro domněnku podle čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice. Skutkový stav, z něhož žalovaná ve svém rozhodnutí vycházela, tak není dostačující pro neudělení dlouhodobého víza. A to nejen podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, ale ani podle § 56 odst. 1 písm. h) téhož zákona.

II. Shrnutí kasační stížnosti

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (*stěžovatelka*) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[6] Stěžovatelka v kasační stížnosti prvně zopakovala své pochybnosti o účelu žádosti o vízum žalobce a zdůraznila, že deklarovaný účel pobytu je nepřesvědčivý.

[7] Stěžovatelka namítá, že již ve vyjádření k žalobě uvedla, že i v případě pochybnosti o plnění deklarovaného účelu pobytu (které chovala), neměla povinnost sdělit, o jaký jiný účel pobytu žalobce usiluje. V tomto směru odkázala na rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2014, č. j. 9 A 139/2011-65, a ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34, z nichž lze dovodit, že správní orgány nemají povinnost zjišťovat konkrétní skutečnosti, tj. za jakým konkrétním účelem hodlá cizinec pobyt zneužít. Podle stanoviska městského soudu je zcela postačující zjištění důvodných obav o jeho zneužití. Uvedený názor je pak potvrzen i následující judikaturou ostatních správních soudů (včetně Nejvyššího správního soudu). Ze studijní směrnice vyplývá, že posuzující správní orgány mohou zkoumat, zda žadatel nemá v úmyslu zneužít dlouhodobé vízum, např. k jinému než deklarovanému účelu, a to v případě, že existují konkrétní důkazy vedoucí k takovému závěru nebo se na základě závažných a objektivních důvodů lze tuto skutečnost domnívat. Stěžovatelka oproti krajskému soudu zastává názor, že v případě druhé z uvedených alternativ lze v případě takových důvodných pochybností (mimo jiné i proto, že studijní směrnice sama nemá přímý účinek) aplikovat v podmínkách českého právního řádu § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, byť současně připouští, že hranice mezi aplikací tohoto ustanovení a § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců je tenká.

[8] Z procesní opatrnosti stěžovatelka k otázce správnosti aplikace § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců namísto § 56 odst. 1 písm. a) téhož zákona odkázala na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87, č. 1926/2009 Sb. NSS, dle kterého „[p]oužití právního předpisu nebo jeho ustanovení, která na

věc nedopadají, je důvodem zrušení přezkoumávaného rozhodnutí správního orgánu (rozsudku krajského soudu), mohlo-li mít za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek obsažených v námítkách. Soud nezruší takové rozhodnutí, u něhož je možné bez rozsáhlejšího doplňování řízení dospět k závěru, že i přes užití práva, které na věc nedopadá, by výsledek řízení při užití odpovídajícího práva byl týž.“

[9] Stěžovatelka je toho názoru, že krajský soud pochybil, pokud ve svém rozsudku dospěl k závěru, že když měla stěžovatelka pochybnosti o skutečném účelu pobytu žalobce, pak ji v tomto ohledu tížilo břemeno důkazní, a bylo tedy na ní, aby opatřila další důkazy, z nichž by domněnka ve smyslu čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice bezpečně vyplývala. K uvedené otázce ve vztahu k jinému výkladu a možnosti aplikace § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců jakožto důvodu neudělení dlouhodobého víza za účelem studia, pokud jde o nepřesvědčivou motivaci cizince, resp. její nevěrohodnost, je třeba odkázat na názor, který zaujal týž soud (tedy Krajský soud v Brně) v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46, v němž použití § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců v podobné situaci připouští a uvádí, že důkazní břemeno je na cizinci a on musí pohovorem prokázat, že má o studiu dostatečné a uvěřitelné informace. V rozsudku ze dne 29. 1. 2024, č. j. 55 A 50/2022-43, č. 4588/2024 Sb. NSS, pak tentýž soud výše uvedený postup opět obrací. Krajský soud zde sice také připouští zamítnutí na základě záznamu o provedeném pohovoru, ale vychází z důkazního břemene na straně správních orgánů. Rovněž konstatuje, že pro obdobné případy nelze použít § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, ale je třeba postupovat podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců.

[10] V zájmu sjednocení judikatury a pro účely dalšího postupu v rámci rozhodovací činnosti stěžovatelky je nezbytné daný rozpor odstranit.

[11] Stěžovatelka se též nedomnívá, že z textu studijní směrnice je jasně patrné, že důkazní břemeno ohledně domněnky zneužití pobytu za jiným než studijním účelem nese členský stát (tj. jeho příslušné orgány). Pokud totiž studijní směrnice předpokládá, že členský stát k závěru, že by cizinec v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí, vedou na jedné straně důkazy nebo na druhé straně existují závažné a objektivní důvody vedoucí k takové domněnce, má stěžovatelka za to, že uvedené alternativy nejsou totožné a podle názoru stěžovatelky druhá z uvedených alternativ neznamená automaticky, že důkazní břemeno v takovém případě nese členský stát, ale že takové závažné a objektivní důvody mohou vyplývat právě z pohovoru, v rámci něhož cizinec věrohodně neobjasní svou motivaci ke studiu. Tato alternativa předpokládá závažné a objektivní důvody (podle názoru stěžovatelky nepřesvědčivý obsah pohovoru), na jejichž základě lze usuzovat na nevěrohodnost deklarovaného účelu pobytu. V těchto případech má stěžovatelka za to, že nepůjde o standardně důkazně podložený závěr, ale o důvodnou domněnku vyplývající ze závažné a objektivní nepřesvědčivosti pohovoru, resp. skutečností z něj vyplývajících. To pak podle názoru stěžovatelky umožňuje v takových případech aplikovat právě § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, resp. v něm uvedenou třetí alternativu zamítnutí žádosti, jejíž obsah a povahu důkazního břemene vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2018, č. j. 8 Azs 280/2017-29, z něhož pak vycházel i krajský soud v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46. Stěžovatelka má za to, že v nyní posuzovaném případě existuje kumulace řady dílčích, avšak závažných indicií vzbuzujících důvodné pochybnosti o zamýšleném účelu pobytu žalobce.

pokračování

[12] Stěžovatelka také odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2009, č. j. 2 As 17/2009-60, z něhož vyplývá, že je „v zájmu žadatele, aby shromáždil a správnímu orgánu předložil všechny potřebné doklady.“ Konečně lze odkázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2008, č. j. 2 As 27/2008-57, č. 1883/2009 Sb. NSS, ve kterém soud uvedl, že „řízení zahajované na návrh (ať již podle občanského soudního řádu či podle správního řádu) bude vždy vycházet ze stejné logiky věci: návrh musí být řádně vymezen a rozhodnutí vydané na základě tohoto návrhu nesmí zásadně jít nad rámec návrhem vytyčený; opak by popíral smysl návrhového řízení. [...] Je potřeba připomenout, že veřejná správa je sice službou veřejnosti, avšak není třeba ji vykonávat paternalisticky vůči jejím adresátům. Rozhodně není úkolem správního orgánu, aby za žadatele domýšlel všechny okolnosti týkající se jeho žádosti vycházející z jen jemu známých potřeb.“

[13] Deklarovaným účelem pobytu žalobce je navazující magisterský studijní program konfliktů a demokracie (*Conflict and Democracy Studies*) na Fakultě sociálních studií MU, kdy předchozí bakalářské studium v programu historie, náboženství a lidské hodnoty ukončil již v roce 2015. Žalobce chce na území studovat obor, který ale žádným způsobem nenavazuje na jeho původní studia v domovské zemi. Dále sdělil, že pracuje ve společnosti G. E. G. jako koordinátor společenských akcí, a také má na starosti internetovou reklamu, kdy se ale také jedná o odvětví, ve kterém zamýšlený studijní program stěží využije. K účelu pobytu na území vypověděl, že je zapsán do programu studia konfliktů a demokracie na Fakultě sociálních studií na MU. Tento studijní program si vybral z důvodu toho, že by chtěl být politickým analytikem a organizovat společenské mírové akce. Chtěl by pracovat pro mezinárodní organizace jako je OSN, kdy ale nedokázal správně odpovědět, kde má OSN sídlo. UNICEF nedefinoval jako mezinárodní organizaci pro pomoc dětem, ale řekl, že je to nevládní organizace, která uklidňuje konflikty a nastoluje mír. Na podrobné otázky ohledně současných válečných konfliktů nedokázal řádně odpovědět. Je zarážející, že na konflikt mezi Ukrajinou a Ruskou federací si nevzpomněl ihned, tato válka trvá již cca 2,5 roku, a vyžádala si již velké množství obětí. Na otázku, co se děje v Palestině uvedl, že jde o válku mezi Araby a muslimy, říká se, že je to džihád, světová válka. Je to ozbrojený konflikt. Je to válka mezi muslimy. Je zvláštní, že tento válečný konflikt mezi Izraelem a Palestinou nedokázal identifikovat, a to i přesto, že trvá již přes rok a vyžádal si také velké množství obětí. V poslední době se asi jedná o dva největší válečné konflikty na celém světě, a denně o nich informují světová média. Žalobce tedy neprokázal, že by měl povědomí o tom, co se v současné době děje v oblasti konfliktů ve světě.

[14] Ve výsledku zmíněné nesrovnalosti podle stěžovatelky představují dostatečně závažné a objektivní důvody k domněnce, že žalobce nemá v úmyslu studovat a dlouhodobé vízum ve skutečnosti hodlá zneužít k odlišnému účelu, kdy odůvodnění studia, instituce a země, které uvedl při pohovoru, je v podstatě neurčité a nevěrohodné. Lze se tudíž domnívat, že deklarovaný studijní záměr, resp. samotné podání žádosti o udělení dlouhodobého víza za uvedeným účelem, představuje pro žalobce toliko formální záminku pro získání dlouhodobého pobytového oprávnění na území, a to především s ohledem na skutečnost, že dostatečně a uvěřitelně neobjasnil motivaci ke studiu, volbu zmíněného studijního programu či samotné vzdělávací instituce na území; navíc deklarované studium nekoresponduje s předchozím studiem ani se stávajícím povoláním. Neznalost některých podstatných aspektů účelu pobytu (studia) pak zakládá oprávněné pochybnosti, resp.

důvodnou domněnku, že reálný účel pobytu je jiný než ten, který uvedl ve své žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia.

[15] Stěžovatelka má v návaznosti na usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2013, sp. zn. II. ÚS 1149/13 [podle kterého „rozhodovacím procesu Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců je imanentní jistá míra abstrakce a obecnosti, neboť mnohdy je třeba vycházet z určitých předpokladů, a nikoli objektivně zjištěných skutečností, které lze zpravidla hodnověrně verifikovat až po případném udělení víza; požadavek na obstarání vyčerpávajících, přesných a podrobných podkladů by totiž ve svém důsledku vedl k popření smyslu rozhodování o udělení víza, který mimo jiné spočívá v možnosti prevence potenciálně nežádoucího jednání ze strany cizinců (myšleno obecně), které tudíž nelze dopředu naprosto jednoznačně identifikovat a kvalifikovat. I dostatečně podložené obavy mohou být důvodem způsobilým přistoupit k neudělení víza, resp. k zamítnutí žádosti o nové posouzení.“], za to, že uvedené skutečnosti zakládají dostatečně podložené obavy, které mohou být důvodem způsobilým k tomu, aby bylo přistoupeno k neudělení dlouhodobého víza. Proto bylo možné konstatovat, že se ve smyslu § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti, tj. deklarovaný účel pobytu žalobce na území.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem podle § 31 odst. 2 s. ř. s. rozhodoval specializovaný samosoudce. K problematice vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem přesah vlastních zájmů stěžovatele vyložil. Na závěry v něm uvedené nyní pro stručnost odkazuje. [Tato kritéria přijatelnosti kasační stížnosti jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu se posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz například usnesení tohoto soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, či ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30).].

[17] Stěžovatelka v kasační stížnosti k její přijatelnosti ničeho netvrdí, avšak namítá, že závěry krajského soudu jsou v rozporu s jiným rozsudkem téhož krajského soudu. Jelikož s ohledem na uvedené nelze v souzené věci *prima facie* vyloučit, že se krajský soud dopustil zásadního pochybení a že nerespektoval ustálenou a judikaturu, přijal Nejvyšší správní soud stěžovatelčinu kasační stížnost k meritornímu přezkumu. Nejvyšší správní soud v tomto směru upřesňuje, že připuštění věci k meritornímu přezkumu považuje vhodné také s ohledem na zmíněný judikaturní rozpor v rozhodovací činnosti Krajského soudu v Brně a s přihlédnutím k tomu, že k věci dosud není hojnější ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu.

[18] Kasační stížnost je tedy přijatelná.

pokračování

[19] Nejvyšší správní soud tedy posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[20] Kasační stížnost *není důvodná*.

[21] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, ačkoliv ji stěžovatelka žádným konkrétním způsobem v kasační stížnosti nerozvedla. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Veškerá výše uvedená kritéria rozsudek krajského soudu splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí, které je podrobně odůvodněno, a ze kterého je zcela zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí. Ostatně stěžovatelka žádné konkrétní důvody nepřezkoumatelnosti neuvedla, nepřezkoumatelnost fakticky zaměňuje s (tvrzeným) nesprávným právním posouzením věci, se kterým v kasační stížnosti polemizuje. Nesouhlas se závěry krajského soudu nepřezkoumatelnost rozsudku nezpůsobuje.

[22] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud neshledal rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelným.

[23] Podstatou nyní posuzované věci je otázka rozložení důkazního břemene mezi správní orgán a žadatele o dlouhodobé vízum za účelem studia.

[24] Nejprve je třeba připomenout, že ministerstvo zamítlo žádost žalobce podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců a stěžovatelka tento postup potvrdila. Toto ustanovení upravuje několik samostatných důvodů pro neudělení víza: (i) cizinec se na požádání ministerstva nebo zastupitelského úřadu nedostaví k pohovoru, nebo (ii) nepředloží ve stanovené lhůtě doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum, nebo (iii) se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů *nepodaří tyto údaje ověřit*. Žalobci správní orgány neudělily vízum ze třetího důvodu, tj. že se nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti. Naplnění tohoto důvodu shledaly v tom, že se jim nepodařilo ověřit údaj týkající se žalobcem deklarovaného účelu pobytu – studia. Správní orgány měly pochybnosti o dostatečné motivaci žalobce ke studiu.

[25] Ustanovení § 56 zákona o pobytu cizinců upravuje všechny možné důvody pro neudělení dlouhodobých víz (případně i pobytů) bez ohledu na účel, za jakým je vízum žádáno.

[26] Jak správně uvedl krajský soud v napadeném rozsudku, je třeba příslušná ustanovení zákona o pobytu cizinců upravující důvody pro neudělení dlouhodobého víza za účelem studia vykládat eurokonformně. To zde především znamená, že by k zamítnutí žádosti žalobce o dlouhodobé vízum bylo možné přistoupit pouze v případě, že by tu byl některý

z důvodů předvídaných studijní směrnici (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024-28, bod 30).

[27] V nyní posuzované věci to znamená, že správní orgány nemohly zamítnout žádost z důvodu, že (iii) i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů se *nepodaří tyto údaje ověřit* podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Krajský soud detailně a správně vyložil (viz body 30 až 34 napadeného rozsudku), že tento důvod studijní směrnice neupravuje, proto použití tohoto důvodu je v daném případě v rozporu s požadavkem na eurokonformní výklad.

[28] V případě, že by bylo možné postupovat podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, je skutečně důkazní břemeno na žadateli, což vyložil Nejvyšší správní soud ve stěžovatelkou odkazovaném rozsudku ze dne 25. 4. 2018, č. j. 8 Azs 280/2017-29 (viz bod 21). V případě, že nastane situace *non liquet*, je na žadateli, aby předložil relevantní důkazy k prokázání tvrzení uvedených v žádosti. Na tomto místě Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že v případě posuzovaném osmým senátem nešlo o žádost o vízum za účelem studia, ale o prodloužení dlouhodobého pobytu za účelem strpění, tedy pobytové oprávnění, které nemá žádný unijní základ.

[29] Jak se i krajský soud snaží stěžovatelce vysvětlit, tato situace nenastává při rozhodování o žádosti o dlouhodobé vízum za účelem studia [k nepřítomnosti judikatury vztahující se k třetímu důvodu dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, jakož i koncepci *non liquet* v podobných případech viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 38/2024-28, bod 36). Zde je zapotřebí v první řadě vycházet z důvodů pro zamítnutí víza dle čl. 20 studijní směrnice. Pro zachování požadavku eurokonformního výkladu je tedy třeba postupovat podle jiného v zákoně uvedeného důvodu, který koresponduje s důvody uvedenými ve směrnici. V tomto případě tedy podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, za předpokladu, že má správní orgán objektivní a závažné důvody, tak jak je předpokládá čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice.

[30] Podle čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice platí, že *členské státy žádost zamítnou, pokud členský stát má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí*.

[31] Již ze samotného jazykového znění citovaného ustanovení vyplývá, že je zde důkazní břemeno na správních orgánech (viz rozsudek č. j. 6 Azs 38/2024-28, body 37 a 38). Nejvyšší správní soud se stěžovatelkou souhlasí, že „mít důkazy“ nebo „závažné a objektivní důvody“ jsou různé situace. Ale i v případě, že má správní orgán *závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí*, je na správním orgánu, aby tento důvod řádně podložil. Jak přílehavě uvedl krajský soud v bodě 39 napadeného rozsudku *„spočívá-li důvod pro neudělení víza v pochybnostech o skutečné motivaci žadatele, ze znění § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nevyplyvá pro správní orgány povinnost zjišťovat, za jakým konkrétním účelem podle nich hodlá žadatel pobyt zneužít (rozsudek Městského soudu v Praze, ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34). Správní orgán tedy nemusí disponovat přímými důkazy, že úmysl žadatele je odlišný. Postačí mu konkrétní (objektivní i subjektivní) indicie, které však budou ve svém souhrnu natolik „stálé a závažné“, že umožní správnímu orgánu určit pravděpodobné úmysly žadatele, pokud jde o cíl*

pokračování

jeho pobytu (srov. bod 59 stanoviska generálního advokáta ve věci Perle). Správní orgán by měl být přesvědčený o tom, že plánovaný účel pobytu cizince je jiný než ten deklarovaný (byť nemusí tento jiný účel specifikovat).“ (podtržení přidáno Nejvyšším správním soudem; obdobně srov. rozsudek č. j. 6 Azs 38/2024-28, bod 32).

[32] Nejvyšší správní soud se v nyní posuzované věci ztotožňuje se závěry krajského soudu, že správní orgány neuvedly natolik závažné důvody, aby odůvodňovaly neudělení dlouhodobého víza za účelem studia žalobci. Zároveň Nejvyšší správní soud souhlasí, že hodnocení pohovoru bylo ze strany ministerstva tendenční. V podrobnostech opět Nejvyšší soud odkazuje na napadený rozsudek, zejm. body 44 až 54, kde krajský soud vhodně vystihl, proč není hodnocení správních orgánů objektivní a důvody o pochybnostech, že žalobce chce vízum zneužít k jinému účelu, ani tolik závažné (k tomu, že objektivní a závažné důvody k domněnce, že deklarovaný účel pobytu je jen formální zástěrkou pro skutečný účel, mohou vyplynout z pohovoru s žadatelem, viz rozsudek č. j. 6 Azs 38/2024-28, bod 39; v případě pochybností je však na správním orgánu, aby cizinci položil doplňující dotazy či jej vyzval k podrobnějšímu vyjádření – viz tentýž rozsudek, bod 40).

[33] Nejvyšší správní soud připomíná, že na udělení pobytového oprávnění za účelem studia existuje právní nárok (viz čl. 5 odst. 3 studijní směrnice; bod 31 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 38/2024-28). Je nutno tedy klást na správní orgán vyšší požadavky na odůvodnění a podložení důvodů, pro které má být žádost zamítnuta.

[34] Závěrem se Nejvyšší správní soud zabýval rozporem v rozhodovací praxi Krajského soudu v Brně. Z výše podaného jasně vyplývá, že v případě žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia nelze postupovat podle důvodu (iii) uvedeného v § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, tj. že i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů se *nepodaří tyto údaje ověřit*, resp. takový postup nebyl možný v daném případě. Krajský soud tedy v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46, postupoval chybně. Nicméně proti tomuto rozsudku nebyla podána kasační stížnost. V nyní napadeném rozsudku (bod 20) se proto krajský soud správně vymezil proti právnímu názoru učiněnému v rozsudku senátu č. 62. Zde lze ostatně poukázat na to, že od závěrů rozsudku č. j. 62 A 82/2022-46 se Krajský soud v Brně odchýlil také ve shora zmiňovaném rozsudku č. j. 55 A 50/2022-43, resp. rozsudku ze dne 31. 1. 2024, č. j. 31 A 13/2023-45, přičemž kasační stížnost proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud opakovaně připomínaným rozsudkem č. j. 6 Azs 38/2024-28. Na tyto tři rozsudky (č. j. 55 A 50/2022-43, č. j. 31 A 13/2023-45 a č. j. 6 Azs 38/2024-28), s nimiž se sedmý senát v podstatných aspektech ztotožňuje, odkazuje Nejvyšší správní soud i v nynějším rozsudku, a to také s přihlédnutím k požadavku stěžovatelky na „*ujednocení judikatury*“ a poskytnutí vodítek pro její další rozhodovací praxi.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] Nejvyšší správní soud se z výše uvedených důvodů neztotožnil s kasačními námitkami stěžovatelky a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[36] O náhradě nákladů řízení kasační soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. července 2025

Lenka Krupíčková
předsedkyně senátu